

Arg. 131

Sprawozdanie

Komisji solnej o krajowej organizacyi sprzedaży soli.

Wysoki Sejmie!

Krajowa organizacya sprzedaży soli, której wartość dla dobra ludności polega głównie w tem, iż kontroluje ona skutecznie bezpośrednią sprzedaż soli konsumentom w handlu drobiazgowym — rozwija się stale, pomimo niejakich trudności, z jakimi niestety ciągle jeszcze tu i ówdzie spotyka się.

Komisya solna musi z ubolewaniem zaznaczyć, że dotąd jeszcze nie udało się Wydziałowi krajowemu uzyskać od c. k. Rządu wyłącznego kontyngentu soli kamiennej, dla rozsprzedaży w Galicyi zachodniej, co jest niezbędnie potrzebnem do takiego urządzenia drobiazgowej sprzedaży soli w zachodnich powiatach, w okręgu konsumcyjnym soli kamiennej, jakie istnieje w powiatach wschodnich, dla których przepisany jest pobór soli warzonki. Komisya z uznaniem podnosi usiłowania krajowego Zarządu sprzedaży soli, zmierzające ku temu, ażeby i bez kontyngentu mógł on dostarczać ludności jaknajwięcej kamiennej soli mielonej w paczkach należycie opakowanych w karton, z gwarancją wagi i gatunku na etykietce oznaczonego — a to w drodze kompromisów z konkurencyjnymi przedsiębiorstwami, albo przez walkę z nimi, jeżeli konkurencya ich ugodowo usunąć się nie da. Zdaniem atoli komisji solnej nie jest to zdrowy stosunek, ażeby Wydział krajowy zmuszany był do walki konkurencyjnej w handlu solą, skoro nie dla zysków pieniężnych tym handlem opiekuje się, ale w interesie dobra publicznego, dla pożytku ludności. Wydziałowi krajowemu należy się bezwarunkowe poparcie w tym względzie ze strony c. k. Rządu, bo przecież słuszną jest rzeczą, ażeby — skoro państwo pobiera w fiskalnej cenie soli z tytułu monopolu ciężki podatek pogłówny od ludności, c. k. Rząd państwowy poczuwał się przynajmniej do obowiązku chronić konsekwentnie ludność od wyzysku przez prywatną spekulacyę handlarską w sprzedaży soli — co właśnie jest jedynym i wyłącznym celem krajowej organizacyi sprzedaży soli. Nie da się zaprzeczyć iż we wielu szczegółach Wydział krajowy doznał ze strony decydujących czynników bardzo cennych uwzględnień w tym zakresie, a komisya solna sejmowa poczuwała się już niejednokrotnie do miłego obowiązku wyrażenia w sprawozdaniach swoich wdzięczności w imieniu kraju tym światłym mężom, którzy ułatwili Wydziałowi krajowemu uzyskiwanie owych następstw ze strony zarządu państwowego monopolu solnego. Czemu jednakowoż w zakresie sprzedaży soli kamiennej Wydział krajowy kontyngentu wy-

łączonego w zachodniej części kraju uzyskać nie może, tak, jak mu go przyznano w celach zorganizowania kontrolowanej sprzedaży soli warzonki — jest dla komisji niezrozumiałem. I dlatego wnosi komisja, ażeby Wysoki Sejm usiłować i dobitnie upominał się u c. k. Rządu o dopuszczenie ludności w powiatach zachodnich, gdzie przepisane jest użycie soli kamiennej, do takich udogodnień w organizacyi sprzedaży soli, jakie mają mieszkańcy 60 wschodnich powiatów, przydzielonych do salin wschodniogalicyskich.

Ważnym czynnikiem w organizacyi sprzedaży soli w zachodnich powiatach stanowiłyby także istniejące tam dotąd na niektórych stacyach kolejowych rządowe magazyny solne, obecnie obsługiwane przez urzędników i służbę kolejową. Byłoby wskazaniem, ażeby zarząd c. k. kolei państwowych zechciał te magazyny — naturalnie bez straty rachunkowej dla c. k. Skarbu państwa, odstąpić Wydziałowi krajowemu dla celów jednolitej organizacyi kontrolnej.

Również koniecznem jest z powodów, wyłuszczonych w sprawozdaniu Wydziału krajowego, takie uregulowanie produkcji soli w salinach wschodnich — a w szczególności w Kaczyce na Bukowinie i w Kosowie, ażeby handlarze prywatni nie mogli manewrować na szkodę ludności kaczycęką solą w Galicyi, a kosowską na Bukowinie. Także ze względu na wprowadzenie w ruch odbudowanej już po pożarze saliny w Dolinie i wzmożenie a raczej ubezpieczenie wydajności saliny w Lacku, przez dokonane połączenie jej z dawnym źródłem w Huczku, należałoby przeprowadzić nową regulację produkcji we wszystkich wschodniogalicyskich salinach wogóle.

Własne magazyny kolejowe na stacyach węzłowych, urządzone przez Wydział krajowy, są wielką ulgą dla okolicznych zastępstw. Dlatego sądzi komisja solna, iż wypada zachęcić Wydział krajowy do dalszego zakładania takich magazynów.

Hodowcy bydła żalą się słusznie na trudności, na jakie często są narażeni w uzyskaniu potrzebnych im ilości soli bydłowej. Znakomite usługi krajowej organizacyi sprzedaży soli oddałoby w tym względzie oddanie Wydziałowi krajowemu kolejowego magazynu soli bydłowej, znajdującego się na stacyi c. k. kolei państwowej w Dobromilu.

W zeszłorocznem sprawozdaniu z czynności krajowego Zarządu sprzedaży soli była wzmianka o usiłowaniach, zmierzających do rozwinięcia produkcji kainitu w Kałuszu, i o układach, jakie Wydział krajowy właśnie w tym celu wdrożył z c. k. Rządem, a zmierzających do objęcia przez kraj w dzierżawę saliny kałuskiej wraz z kopalnią kainitu. Komisja solna z pełnem zadowoleniem powitała te usiłowania. Tymczasem tegoroczne sprawozdanie Wydziału krajowego stwierdza, iż te układy utknęły. Komisja nie traci nadziei, iż c. k. Rząd, w należytem ocenieniu korzyści, jakie może mieć dla rolnictwa racjonalne rozwinięcie w kraju produkcji kainitu, nie zechce w tym względzie czynić Wydziałowi krajowemu trudności.

Z ubolewaniem dowiaduje się komisja solna, że dotąd nie zdołał Wydział krajowy postarać się o papier do pakowania soli produkowany w kraju. Wskutek tego proponuje komisja ponowienie zeszłorocznej uchwały w tejże sprawie.

Rezolucję, uchwaloną przez Wysoki Sejm w zeszłorocznej sesji wskutek wniosku posła dra Maissa, wyrażającą żądanie, ażeby w salinach urządzone były tanie kąpiele solankowe, komisja popawia. Spełnienie tego żądania Reprezentacyi kraju uważa bowiem komisja za potrzebne, a powody, przytoczone ze strony c. k. Rządu dla uzasadnienia odmowy nie wydały się komisji wystarczającymi.

Również proponuje komisja jak corocznie ponowienie rezolucyj, żądających zniżenia fiskalnych cen soli wogóle i o ułatwiania dla rolników w zaopatrywaniu się w surowicę solną, tam gdzie są źródła solne. W bieżącym roku są ulgi w tym względzie szczególniej pożądane ze względu na notoryczny niedostatek paszy.

W myśl powyższych uwag komisja solna wnosi ;

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o sprzedaży soli pod zarządem kraju.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu ponownie, ażeby postarał się o to, iżby karton, potrzebny do pakowania soli, wyrabiany był w kraju, i upoważnia go, iżby w razie potrzeby dopomógł do tego i pieniądze.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby — o ile to uzna za możliwe bez straty dla funduszu krajowego, pomnażał ilość własnych magazynów na stacjach kolejowych węzłowych.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby nie ustawał w zabiegach o przeprowadzenie organizacyi takiej samej kontrolowanej sprzedaży soli w handlu drobiazgowym w tych powiatach, dla których przeznaczoną jest sól kamienna, jaka istnieje we wschodnich powiatach kraju, które należą do okręgu konsumcyjnego salin, wyrabiających warzonkę.

V. Sierotom po śp. Bronisławie Szwarcem, małoletnim Maryi, Józefowi i Annie Szwarcom, przyznaje Sejm dodatkowo stały dar z łaski w kwocie rocznej 480 koron, który ma być wypłacany z funduszu emerytalnego solnego tak długo, jak długo sieroty te pobierać będą przyznaną im na podstawie statutu emerytalnego płacę sierocą.

Sejm zatwierdza uchwałę Wydziału krajowego z dnia 7. października 1902 L. 67.261, powziętą na podstawie punktu 11 uchwały sejmowej z dnia 4. kwietnia 1900 i przyznaje kierownikowi Biura solnego p. Stanisławowi Miziewiczowi

płacę roczną	6.400 koron
dodatek aktywalny	660 „
Razem	7.360 koron

która to płaca w kwocie 6.400 kor., jest policzalna przy wymiarze pensyi emerytalnej i wdowiej.

Sejm wzywa c. k. Rząd:

a) Ażeby przyznał Wydziałowi krajowemu odpowiedni kontyngent soli kamiennej, aby mu umożliwić przeprowadzenie takiej samej organizacyi kontrolowanej sprzedaży soli w handlu drobiazgowym w zachodnich powiatach kraju, które używają soli kamiennej, jaka istnieje w powiatach, dla których przeznaczoną jest sól warzonka;

b) ażeby koniecznie uregulował produkcyę soli w żupach wschodnio-galicyjskich w sposób dogodny dla ludności;

c) ażeby Zarząd c. k. kolei państwowych odstąpił w zarząd Wydziału krajowego kolejowy magazyn soli dla bydła na stacji c. k. kolei państwowej w Dobromilu istniejący;

d) ażeby c. k. Rząd w drodze właściwej przeprowadził ogólne zniżenie cen soli, a na razie przynajmniej, ażeby dążył do dalszego obniżenia ceny soli dla bydła;

e) aby poczynił starania o założenie przy salinach tutejszokrajowych kąpieli solankowych w zachodniej i wschodniej części kraju lub by poczynił wszelkie ułatwienia dla towarzystw mających zamiar tego rodzaju kąpiele w życie wprowadzić.

f) ażeby hodowcom bydła w okolicach, gdzie istnieją źródła solne — w tym roku szczególnie, ze względu na brak paszy, ułatwiał pobór surowicy solnej, nie tylko w miejscu, gdzie surowica istnieje, ale i w dalszych miejscowościach.

Powyższą rezolucyą załatwia się petycyę l. s. 167, 168, 508 i 509 o bezpłatny pobór surowicy.

Nad petycyą Maryi Zajączkowskiej, wdowy po kontrolorze urzędu składu soli w Tarnopolu (ls. 246/904) Sejm przechodzi do porządku dziennego.

Lwów, dnia 6. października 1904.

Przewodniczący:

K. Mandyczewski.

Sprawozdawca:

T. Merunowicz.

